

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on: 16.09.2022

Dokumentet är daterat: 16.09.2022

The document is dated: 16.09.2022

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Henri Hämäläinen

Pvm / Datum / Date: 16.09.2022

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 16.09.2022

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Fortum Power and Heat Oy

Tarjouksen hylkääminen tehoreservin hankintamenettelyssä

Asianosainen

Fortum Power and Heat Oy (Y-tunnus 0109160-2)

Vireilletulo

29.07.2022

Ratkaisu

Energiavirasto hylkää Fortum Power and Heat Oy:n tarjouksen Meri-Porin voimalaitoksesta tehoreservikaudelle 1.11.2022–31.10.2023.

Päätös pannaan täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Selostus asiasta

Energiavirasto on 2.6.2022 julkaissut tarjouspyynnön tehoreservikapasiteetista kaudelle 1.11.2022–31.10.2023. Tarjouksia on saanut jättää 29.7.2022 asti.

Fortum Power and Heat Oy (myöhemmin Fortum) on 28.6.2022 jättänyt tarjouksen tehoreservin hankintamenettelyyn Meri-Porin voimalaitoksesta.

Energiavirasto on pyytänyt 10.8.2022 Fortumilta lisäselvitystä siitä, mistä tarjouksen kustannustiedot koostuvat.

Fortum on toimittanut lisäselvityksen 23.8.2022.

Lisäksi Fortum on suullisesti tarkentanut Energiavirastolle antamaansa lisäselvitystä erillisessä tapaamisessa 29.8.2022.

Energiavirasto on lähettänyt Fortumille kuulemiskirjeen hallintolain 34 §:n mukaisesti Fortumin tarjouksen mahdollisesta hylkäämisestä 7.9.2022. Kirjeessä Energiavirasto on tuonut esiin perusteluja, minkä vuoksi se katsoo, ettei tarjous täyttäisi sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetun lain (117/2011) ja hankinnan mukaisia ehtoja.

Fortum on toimittanut Energiavirastoon lausumansa kuulemisen johdosta 13.9.2022.

Energiaviraston lisäselvityspyyntö Fortumille

Energiavirasto on pyytänyt lisäselvitystä Fortumilta seuraavista kohdista a-g:

[Poistettu asiakirjan julkisesta versiosta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaisena liikesalaisuutena.]

Energiavirasto on pyytänyt lisäksi vahvistuksen, että

- f) Meri-Porin voimalaitos ei saa muuta valtiontukea tehoreservikauden 1.11.2022–30.10.2023 aikana.
- g) Fortum Power and Heat Oy ei ole tehoreservilain 7 § kohdan 4 mukainen yritys: *tarjoajalle on annettu 12 a §:n mukainen valtiontuen takaisinperintää koskeva päätös, jota tarjoaja ei ole noudattanut, taikka tarjoaja on valtiontukisuuntaviivojen mukainen vaikeuksissa oleva yritys.*

Fortumin vastaus lisäselvityspyyntöön

Fortum on vastannut lisäselvityspyynnön kohtiin a – g seuraavasti:

”

[Poistettu asiakirjan julkisesta versiosta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaisena liikesalaisuutena.]

- f) Meri-Porin voimalaitos ei saa muuta valtiontukea tehoreservikauden 1.11.2022- 30.10.2023 aikana
- g) Fortum Power and Heat Oy ei ole tehoreservilain 7 § 4 kohdan mukainen yritys.”

Fortumin lausuma tarjouksen mahdollisesta hylkäämisestä

Fortum on toimittanut Energiavirastoon lausuman tarjouksen mahdollisesta hylkäämisestä 13.9.2022. Lausumassa Fortum on pitänyt virheellisenä Energiaviraston tulkintaa siitä, että Fortumin tarjous ylittää tehoreservijärjestelmästä johtuvan velvoitteen täyttämistä aiheuttavat hyväksyttävät kustannukset, ja todennut seuraavaa:

”[Poistettu asiakirjan julkisesta versiosta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaisena liikesalaisuutena.]”

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Laki sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä (2011/117, tehoreservilaki)

Sähköntuotannon- ja kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetun lain (117/2011, jäljempänä 'tehoreservilaki') 1 §:n 2 momentin mukaan tehoreservin hankinta on pyrittävä järjestämään siten, että tehoreservijärjestelmään valikoituvat parhaiten tehoreserviksi soveltuvat voimalaitosyksiköt, energiavarastot ja sähkönkulutuksen joustoon kykenevät kohteet ja että tehoreservijärjestelmä toteutetaan taloudellisesti ja suunnitelmallisesti mahdollisimman tarkoituksenmukaisena kokonaisuutena ympäristönäkökohdat huomioon ottaen.

Tehoreservilain 5 §:n 1 momentin mukaan Energiavirasto voi hyväksyä tehoreservijärjestelmään viraston määrittämän tehoreservin tarpeen edellyttämän määrän vaatimukset täyttäviä voimalaitosyksiköitä, energiavarastoja ja sähkönkulutuksen joustoon kykeneviä kohteita.

Tehoreservilain 5 §:n 2 momentin mukaan tehoreservin hankinnan on perustuttava tasapuolisten ja julkistettujen perusteiden pohjalta tapahtuvaan avoimeen, läpinäkyvään ja syrjimättömään menettelyyn. Energiaviraston tehtävänä on laatia tehoreservin hankinnan ehdot sekä järjestää tehoreservin hankinta niiden pohjalta vuosittain.

Tehoreservilain 7 §:n mukaan Energiavirasto saa hylätä hankintamenettelyyn osallistuvan voimalaitoksen, energiavaraston tai sähkönkulutuksen joustoon kykenevän kohteen haltijan tekemän tarjouksen, jos:

- 1) tarjottu voimalaitosyksikkö, energiavarasto tai sähkönkulutuskohte ei täytä jäljempänä 8 §:ssä asetettuja vaatimuksia;
- 2) on syytä epäillä, että tarjotun kapasiteetin hinta johtaa tilanteeseen, jossa voimalaitoksen, varaston tai sähkönkulutuskohteen haltijan saama korvaus ylittäisi tässä laissa tarkoitetun tehoreservijärjestelmästä johtuvan veloitteen täyttämistä aiheutuvat hyväksyttävät kustannukset;
- 3) tarjous ei muutoin kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla vastaa hankintamenettelyn ehtoja;

Tehoreservilain 11 §:n mukaan järjestelmävastaava kantaverkonhaltija maksaa tehoreservinä toimivan yksikön haltijalle korvauksen tehoreservijärjestelmän mukaisen veloitteen täyttämistä. Korvaus määräytyy Energiaviraston tekemän tehoreservin hankintapäätöksen mukaisesti. Korvaus ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tehoreservin käyttösopimuksessa asetettujen veloitteiden täyttämistä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi, kun otetaan huomioon tähän liittyvät tulot ja veloitteen täyttämistä saatava kohtuullinen tuotto.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/943 sähkön sisämarkkinoista (sähkömarkkina-asetus)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 sähkön sisämarkkinoista (jäljempänä 'sähkömarkkina-asetus') 22 artiklan 1 kohdan i alakohdan mukaan kapasiteettimekanismeissa on sovellettava asianmukaisia seuraamuksia kapasiteetin tarjoajiin, jotka eivät ole käytettävissä järjestelmän niukkuustilanteen aikana.

Sähkömarkkina-asetuksen 22 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan taseselvitysjaksojen aikana, jolloin strategisen reservin resursseja on otettu ajoon verkkoon, markkinoiden tasepoikkeamat on selvitettävä käyttäen vähintään toimittamatta jääneen sähkön arvoa tai arvoa, joka on 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua päivänsisäistä teknistä hintarajaa korkeampi, sen mukaan, kumpi näistä on korkeampi.

Perustelut**Tehoreservilain 7 §:n 2 kohta – hyväksyttävät kustannukset**

Fortum on tarjonnut tehoreserviin kaudelle 1.11.2022–31.10.2023 Meri-Porin voimalaitosta.

Energiavirasto on tutustunut Fortumin tarjoukseen sekä sen asiassa antamaan selvitykseen.

Asiassa on kyse siitä, johtaako Fortumin tarjoaman kapasiteetin hinta tilanteeseen, jossa voimalaitoksen saama korvaus ylittää tehoreservijärjestelmästä johtuvan velvoitteen täyttämistä aiheuttavat hyväksyttävät kustannukset, koska hintaan on sisällytetty tasesähköriski.

Sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetun lain (117/2011, muutettuna 1239/2021, jäljempänä 'tehoreservilaki') 7 §:n 2 kohdan mukaan tarjous voidaan hylätä muun muassa jos on syytä epäillä, että tarjotun kapasiteetin hinta johtaa tilanteeseen, jossa voimalaitoksen, varaston tai sähkönkulutuskohteen haltijan saama korvaus ylittäisi tässä laissa tarkoitetun tehoreservijärjestelmästä johtuvan velvoitteen täyttämistä aiheuttavat hyväksyttävät kustannukset.

Tehoreservilain 11 §:n mukaan Järjestelmävastaava kantaverkonhaltija maksaa tehoreservinä toimivan yksikön haltijalle korvauksen tehoreservijärjestelmän mukaisen velvoitteen täyttämistä. Korvaus määräytyy Energiaviraston tekemän tehoreservin hankintapäätöksen mukaisesti. Korvaus ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tehoreservin käyttösopimuksessa asetettujen velvoitteiden täyttämistä aiheuttavien kustannusten kattamiseksi, kun otetaan huomioon tähän liittyvät tulot ja velvoitteen täyttämistä saatava kohtuullinen tuotto.

Asiassa saadun selvityksen perusteella Fortum on sisällyttänyt tarjouksessaan tasesähköriskin tarjouksen kiinteiden kustannustietojen kohtaan "muut kustannukset". Tasesähköriskissä on huomioitu tilanne, jossa ajoon otettu voimalaitos

vikaantuu juuri käyttötunnin alussa, jolloin tehoreservin käyttöäntöjen¹ kohdan 3.2 mukaan Yksikönhaltijan ja Fingridin välinen tehokauppa perutaan ilmoitusta seuraavan käyttötunnin jälkeisen käyttötunnin alusta eteenpäin. Fortumin selvityksen mukaan tarjouksessa on huomioitu riskin toteutuminen [Poistettu asiakirjan julkisesta versiosta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaisena liikesalaisuutena.].

Tehoreservilain 7 §:n 2 kohdassa on kustannusten osalta rajattu Energiaviraston harkinnan lähtökohtia siten, ettei tarjotun kapasiteetin hinta saisi lähtökohtaisesti johtaa tilanteeseen, jossa tehoreservilaitokselle maksettava korvaus ylittäisi tehoreservijärjestelmästä johtuvan veloitteen täyttämisestä aiheutuvat hyväksyttävät kustannukset.

Tehoreservilain 1 §:n mukaan tehoreservijärjestelmän tarkoituksena on sähkön toimitusvarmuuden tason turvaaminen sähkönkulutuksen huippujen ja merkittävien sähköntuonnin ja -tuotannon häiriöiden aikana. Järjestelmässä mukana olevat laitokset pidetään käynnistysvalmiudessa, ja tarvittaessa ne käynnistetään turvaamaan sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa. Laitoksille maksetaan ylläpitokorvausta siitä, että ne kykenevät suoriutumaan niille annetusta veloitteesta.

Energiavirasto toteaa, että vikaantuessaan järjestelmään osallistuva laitos ei turvaa sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa eikä siten ole tehoreservilain tarkoittamassa käytössä. Näin ollen myöskään laitokselle näissä tilanteissa syntyvien kustannusten ei voida katsoa aiheutuvan tehoreservijärjestelmästä johtuvan veloitteen täyttämisestä. Siten Energiavirasto ei pidä hyväksyttävänä, että riski laitoksen vikaantumisesta sisällytettäisiin laitoksen kiinteään ylläpitokorvaukseen. Laitoksen vikaantuminen käyttöön otettaessa tai ollessaan käyttöön otettu kertoo itsessään tehoreservilain mukaisen veloitteen täyttämättä jättämisestä.

Energiavirasto viittaa myös Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2019/943 sähkön sisämarkkinoista (jäljempänä myös *sähkömarkkina-asetus*) 22 artiklan 2 kohdan b alakohtaan, jonka mukaan taseselvitysjaksojen aikana, jolloin strategisen reservin resursseja on otettu ajoon verkkoon, markkinoiden tasepoikkeamat on selvitettävä käyttäen vähintään toimittamatta jääneen sähkön arvoa tai arvoa, joka on 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua päivänsisäistä teknistä hintarajaa korkeampi, sen mukaan, kumpi näistä on korkeampi. Edelleen sähkömarkkina-asetuksen 22 artiklan 1 kohdan i alakohdassa edellytetään, että kapasiteettimekanismeissa on sovellettava asianmukaisia seuraamuksia kapasiteetin tarjoajiin, jotka eivät ole käytettävissä järjestelmän niukkuustilanteen aikana.

Energiavirasto toteaa, että kun tehoreservä on otettu ajoon, aiheutuu tasesähköriski kaikille markkinaosapuolille. Energiavirasto ei pidä hyväksyttävänä, että tehoreservilaitokselle, jonka ainoa tehtävä on ylläpitää käynnistysvalmiutta toimitusvarmuuden varmistamiseksi ja ottaa laitos pyydettyä ajoon, kustannettaisiin vielä erikseen tasesähköriski osana kiinteää ylläpitokorvausta.

¹ Energiaviraston 27.5.2022 päätöksellä nro 216/040500/2022 vahvistamat "Säännöt tehoreservijärjestelmään kuuluvien yksiköiden käyttövalmiuden ylläpidolle ja niiden käytölle".

Energiaviraston 27.5.2022 vahvistamien tehoreservin käyttösääntöjen kohdan 3.2 mukaan, mikäli tehoreserviyksikkö vikaantuu ollessaan käyttöönotettu, tulee Yksikönhaltijan välittömästi ilmoittaa vikaantumisesta Fingridille. Tällaisessa tapauksessa Yksikönhaltijan ja Fingridin välinen tehokauppa perutaan ilmoitusta seuraavan käyttötunnin jälkeisen käyttötunnin alusta eteenpäin. Mikäli Tehoreserviyksikkö vikaantuu käyttöönotettaessa, tulee Yksikönhaltijan välittömästi ilmoittaa Fingridille. Tällaisessa tapauksessa Yksikönhaltijan ja Fingridin välinen tehokauppa perutaan ensimmäisen käyttöönottoon suunnitellun käyttötunnin jälkeen.

Energiavirasto toteaa, että käyttösäännöt on asetettu niin, että tehoreserviyksikön haltijalle aiheutuu käyttösääntöjen 4 kohdan mukaisesti tasevastuun takia tasesähköriski, jota on kuitenkin rajattu käyttösääntöjen 3.2 kohdassa mahdollistamalla tehokaupan purkaminen laitoksen vikaantuessa.

Energiavirasto toteaa, että tasesähköriskin toteutumisen todennäköisyyttä on edelleen pyritty rajaamaan myös käyttösääntöjen kohtien 2.6 ja 2.7 mukaisesti ennen talvikautta ja talvikauden aikana suoritettavilla koekäytöillä. Käyttösääntöjen mukaan tehoreserviyksikön tulee suorittaa onnistunut koekäyttö ennen 12 tunnin käyttöönottovalmiuteen siirtymistä. Koekäytöllä varmistetaan tehoreserviyksikön tekninen toimivuus ja käyttöhenkilöstön osaaminen. Onnistuneen koekäytön myötä sekä Fingrid että voimalaitoksen haltija saavat varmuuden laitoksen käyttöönottovalmiudesta. Epäonnistuneen koekäytön myötä voimalaitoksen haltija taas saa selville mahdolliset viat, jotka korjaamalla laitos palautetaan takaisin käyttösääntöjen mukaiseen käyttökuntoon, mikä siten myös pienentää tasesähköriskin toteutumisen todennäköisyyttä.

Harkittaessa kustannusten hyväksyttävyyttä on edellä kuvatuin tavoin otettava huomioon se, aiheutuuko tasesähköriskin kustannus tehoreservijärjestelmästä johtuvan veloitteen täyttämistä vai ei. Asiassa on myös otettava huomioon tehoreservilain 11 §:n mukainen kieltö, jonka mukaan yksikön haltijalle maksettava korvaus ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tehoreservin käyttösopimuksessa asetettujen veloitteiden täyttämistä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi.

Yhteenvetona ja edellä kuvatuin perustein Energiavirasto katsoo, että tasesähköriskin kustannus ei aiheudu tehoreservijärjestelmästä johtuvan veloitteen täyttämistä ja Fortumin tarjoukseensa sisällyttämän tasesähköriskin sisällyttäminen Fortumille maksettavaan kiinteään korvaukseen johtaisi siten tilanteeseen, jossa Fortumin saama korvaus ylittäisi tehoreservilaissa tarkoitetun tehoreservijärjestelmästä johtuvan veloitteen täyttämistä aiheutuvat hyväksyttävät kustannukset.

Tehoreservilain 7 §:n 3 kohta – hankintamenettelyn ehtojen mukaisuus

Tehoreservilain 7 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan Energiavirasto saa hylätä hankintamenettelyyn osallistuvan voimalaitoksen, energiaviraston tai sähkönkulutuksen joustoon kykenevän kohteen haltijan tekemän tarjouksen, jos tarjous ei vastaa hankintamenettelyn ehtoja.

Tehoreservilain 5 §:n 2 momentin mukaan tehoreservin hankinnan on perustuttava tasapuolisten ja julkistettujen perusteiden pohjalta tapahtuvaan avoimeen, läpinäkyvään ja syrjimättömään menettelyyn.

Käytösäännöt, joista ilmenee edellä kuvatuin tavoin se, että tasesähköriskin kantaminen kuuluu tasevastuun vuoksi nimenomaan *tehoreserviyksikön haltijalle*, ovat olleet Energiaviraston tehoreserviiä koskevan tarjouspyynnön liitteenä ja siten osa hankintamenettelyn ehtoja. Näin ollen tarjous, jossa tasesähköriski sisällytetään tarjotun kapasiteetin hintaan ja siten tosiasiasa tasesähköriski siirretään muiden kannettavaksi, voidaan katsoa käytösääntöjen vastaiseksi.

Vaikka tehoreservin hankintaan ei nimenomaisesti sovelletakaan julkisia hankintoja koskevaa sääntelyä kokonaisuudessaan, sen mukaisten tasapuolisuuden ja syrjimättömyyden vaatimukset ja periaatteet ovat yhtäläisiä myös tehoreservin hankinnassa. Oikeuskäytännössä on vakiintuneesti katsottu tarjoajien tasapuolisen kohtelun vaatimuksen edellyttävän tarjousten olevan hankinta-asiakirjoissa asetettujen ehtojen, kriteerien, kuvausten ja vaatimusten mukaisia. Samoin oikeuskäytännössä on katsottu, että tarjouspyyntöä vastaamattoman tarjouksen hyväksyminen merkitsee syrjivää kohtelua paitsi muiden tarjouskilpailuun osallistuneiden tarjoajien osalta myös niiden mahdollisten tarjoajien osalta, jotka luottaen siihen, että hankintayksikkö noudattaa tarjouspyynnön ehtoja, ovat jättäytyneet tarjouskilpailun ulkopuolelle.

Energiavirasto katsoo, että tasesähköriskin sisällyttäminen tarjotun kapasiteetin hintaan ei ole käytösääntöjen mukaista eikä siten myöskään vastaa hankintamenettelyn ehtoja. Sen hyväksyminen olisi edellä kuvatuin tavoin epätasapuolista ja syrjivää kohtelua ja siten vastoin hankinnalta tehoreservilain 5 §:n 2 momentissa edellytettyä menettelyä.

Vastaukset Fortumin lausumassaan esittämiin perusteluihin

[Poistettu asiakirjan julkisesta versiosta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaisena liikesalaisuutena.]

Yhteenveto

Yleisesti ottaen Energiavirasto toteaa, että Energiaviraston tehtävänä on valvoa, että tehoreservijärjestelmästä ei tule sähkönkäyttäjien maksettavaksi ylimääräisiä kustannuksia vaan vain tehoreservijärjestelmästä johtuvan veloitteen täyttämistä aiheutuvat hyväksyttävät kustannukset. Edelleen Energiavirasto toteaa, että tasesähköriskin sisällyttäminen tarjouksen hintaan ja kiinteään korvaukseen on perustavanlaatuinen, periaatteellinen ja koko järjestelmän vastainen seikka.

Energiavirasto katsoo, että tehoreservilaitoksen hyväksyttävien kustannusten tulee johtua laitoksen tehoreservilain 1 §:n mukaisen tehtävän täyttämisestä, ja tasesähköriski edellä esitetyin perustein ei siitä johdu. Tarjouksen hyväksyminen johtaisi tilanteeseen, jossa Fortumin saama korvaus ylittäisi tehoreservilaissa tarkoitettua tehoreservijärjestelmästä johtuvan veloitteen täyttämistä aiheutuvat hyväksyttävät kustannukset. Lisäksi tarjouksen hyväksyminen olisi edellä kuvatuin perustein vastoin tehoreservilain 5 §:n 2 momentissa tehoreservilain hankinnalta edellytettyä menettelyä, koska tarjous ei täytä myöskään hankintamenettelyn ehtoja.

Energiavirasto toteaa, että Fortum Power and Heat Oy:n tarjous on hylättävä tehoreservilain 7 §:n 2 ja 3 kohtien nojalla.

Sovelletut säännökset

Laki sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä (117/2011) 1§, 5§, 7§, 11§ ja 21 § 1, 2 ja 4 mom.

Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016) 145 § 1 mom., 146 § 1 mom. ja 147 § 1 mom.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/943 sähkön sisämarkkinoista 22 artikla.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskeva ohjeistus liitteenä.

Liitteet Valitusosoitus

Jakelu Fortum Power and Heat Oy

Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella voidaan saattaa hankintalaissa tarkoitettu hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tekemä ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei kuitenkaan voida saattaa hankintayksikön selaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:

- 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
- 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
- 3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitettun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän** kuluessa siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden** kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut *olennaisesti* puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.

Valituksen sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti.

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös);

- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiestä käytettäessä valtakirja, sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä.

Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

Markkinaoikeus
Sörnäistenkatu 1
00580 HELSINKI
faksi: 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu vähintään 2120 euroa. Jos markkinaoikeudessa käsiteltävässä julkisia hankintoja koskevassa asiassa hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, maksu on 4240 euroa. Jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, maksu on 6350 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Valituskielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain nojalla.